

Komission tiedonanto Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategiasta

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 20.6. tiedonannon Euroopan taloudellisen turvallisuuden strategiasta. (*Joint Communication to the European Parliament the European Council and the Council on European Economic Security Strategy*)

Taloudellisen turvallisuuden merkityksen kasvuun on vaikuttanut muun muassa geopolittinen suurvaltakilpailu, pandemia, Venäjän hyökkäyssota ja keskustelu EU:n globaalista roolista ja vaikutusvallasta. EU on viime vuosina kehittänyt lainsäädäntöään ja toimintatapojaan vastatakseen paremmin muuttuneeseen toimintaympäristöön. Taloudellisen turvallisuuden tiedonanto on osa tätä laajempaa kokonaisuutta. Taloudellinen turvallisuus linkittyy myös EU:n avoimen strategisen autonomian kehittämiseen, joka on Espanjan EU:n neuvoston syksyn 2023 puheenjohtajakauden keskeisiä teemoja.

Taloudelliseen turvallisuuteen ja siihen liittyvien riskien tiedostamiseen kiinnitetään entistä enemmän huomiota myös EU:n keskeisten kumppanimaiden joukossa. Taloudellinen turvallisuus ja kriisinsietokyky on ollut Japanin vuoden 2023 G7-puheenjohtajakauden painopisteitä, ja Hiroshiman huippukokous hyväksyi 20.-21.5 G7-johtajien lausunnon taloudellisesta turvallisuudesta. Taloudellinen turvallisuus on keskeinen teema myös EU:n ja Yhdysvaltojen yhteistyössä, ml. kaupp- ja teknologianeuvoston puitteissa.

Komission tiedonannon tavoitteena on EU:n kokonaisvaltaisemman lähestymistavan määrittäminen EU:n taloudelliseen turvallisuuteen ja siihen liittyvien riskien hallintaan. Kesäkuun Eurooppa-neuvostossa (29.- 30.6.) käydään keskustelu taloudellisesta turvallisuudesta tiedonannon pohjalta. Komission on tarkoitus esittää tarkempia toimenpide-ehdotuksia vielä toimikautensa aikana.

Tämän E-kirjeen tavoitteena on käsitellä Suomen näkemyksiä taloudelliseen turvallisuuteen yleisellä tasolla. Yksittäisiin aloitteisiin otetaan kantaa niistä annettavien esitysten yhteydessä. Rahoitusta koskeviin kysymyksiin otetaan kantaa tarvittaessa, ml. osana monivuotisen rahoituskehysten väliarviointia.

Suomen kanta

Suomi pitää tärkeänä, että EU kehittää taloudellisen turvallisuuden strategiaa suurvaltakilpailu, geopoliittinen vastakkainasettelu ja muuttunut toimintaympäristö huomioiden, ja EU:n kumppanuuksia vahvistaen. Tavoitteena tulee olla globaalisti vahva ja toimintakykyinen EU.

Suomi pitää komission tiedonannossa esitettyä yleistä lähestymistapaa ja painopisteitä perusteltuina.

EU:n kilpailukyvyn edistäminen

Suomi katsoo, että EU:n taloudellisen turvallisuuden tulee perustua EU:n omien vahvuuksien kehittämiseen ja strategisen kilpailukyvyn vahvistamiseen.

Suomi painottaa toimivien sisämarkkinoiden merkitystä, reilua kilpailua sekä markkinaehtoista ja teknologianeutraalia lähestymistapaa ja korostaa ennustettavan sääntelyn merkitystä selkeään ja vakaan investointi- ja toimintaympäristön luomisessa yrityksille.

EU:n vihreän siirtymän toteuttaminen ja kiertotalouden edistäminen ja biopohjaisten materiaalien kehittäminen ovat EU:n kestävä kasvun edellytys ja vahvistavat myös taloudellista turvallisuutta. EU:n vihreä siirtymä tarvitsee onnistuakseen myös digitaalisia ratkaisuja.

EU:n omia kyvykkyyksiä ja kapasiteettia on kehitettävä myös kriittisissä digiteknologioissa. Digiteknologian osalta tulisi tähdätä johtajuuteen etenkin avainteknologioissa kuten tekoäly, kvanttilaskenta, hajautettu datan hallinta ja lohkoketjut sekä 5/6G.

EU:n taloudellista turvallisuutta ei voi saavuttaa ilman tuottavia, työllistäviä ja globaalisti kilpailukykyisiä eurooppalaisia yrityksiä. Eurooppalaisten yritysten kykyä ja mahdollisuuksia arvioida ja varautua omaan ja toimitusketjunsä toimintaan vaikuttaviin tekijöihin tulee vahvistaa ja yrityksillä tulee säilyttää vastuu omasta varautumisestaan. Strategisen osaamisen ja osaavan työvoiman turvaaminen unionissa on tärkeää.

Suomi katsoo, että kansainvälinen sääntöpohjainen järjestelmä ja monenkeskinen kauppajärjestelmä tuovat vakautta ja ennakoitavuutta toimintaympäristöön ja siten edistävät taloudellista turvallisuutta. Kunnianhimoinen kauppapolitiikka on välttämätöntä EU:n kilpailukyvyn säilyttämiseksi, tuotantoketjujen monipuolistamiseksi ja EU:n globaalien roolin vahvistamiseksi. Käynnissä olevat EU:n vapaakauppasopimusneuvottelut tulee saattaa päätökseen ja jo neuvotellut sopimukset voimaan mahdollisimman nopeasti.

Suojautuminen taloudellisen turvallisuuden riskeiltä

Suomi katsoo, että keskinäisriippuvuuksien maailmassa EU:n eriyttäminen globaaleista tuotantoketjuista ei ole realistista tai tavoiteltavaa. EU:n taloudellisen turvallisuuden vahvistaminen edellyttää kuitenkin riippuvuuksien kriittistä tarkastelua. Suomi pitää toimia kriittisten raaka-aineiden tuotantoketjujen monipuolistamiseksi ja kriittisten riippuvuuksien vähentämiseksi välttämättöminä.

Suomi pitää tärkeänä, että riskienhallintaan kiinnitetään huomiota ja korostaa, että EU:n taloudellista turvallisuutta koskevien ratkaisujen on perustuttava harkittuun tilannekuvaan ja huolelliseen riskianalyysiin. Valittujen toimien on oltava tietopohjaisia, tarkasti kohdennettuja ja oikeasuhtaisia, jotta ei tehdä toimia, jotka aiheuttomasti aiheuttavat vahinkoa sisämarkkinoille tai EU:n kaupan ja investointien avoimuudelle. Hallinnollista taakkaa ei tule tarpeettomasti lisätä, ja tiedonannon perusteella mahdollisesti annettavien lainsäädäntöaloitteiden vaikutusten arviointiin on kiinnitettävä huomiota.

Geopoliittisista riskeistä ja niiden hallinnasta tarvitaan vuoropuhelua komission, jäsenvaltioiden ja elinkeinoelämän välillä. On tärkeää tukea yrityksiä jakamalla tietoa riskianalyyseista ja tilannekuvasta, jotta yritykset voivat tehdä liiketoimintariskeihin liittyvät päätökset itsenäisesti ja omista lähtökohdistaan.

Suomi pitää perusteltuna, että EU:lla on keinoja tarvittaessa puuttua kilpailua vääristävään toimintaan ja taloudellisen turvallisuuden riskeihin. Samalla on huolehdittava, ettei kehitys johda sisään päin kääntymiseen, markkinoiden sulkemiseen ja kauppajännitteiden vahvistumiseen globaalilla tasolla. EU:n ns. autonomisten instrumenttien mahdollinen käyttäminen on harkittava tapauskohtaisesti ja tutkittuun tietoon perustuen.

Suomi pitää tärkeänä, että EU-tason yhteistyötä kriittisen infrastruktuurin suojaamiseksi tiivistetään. Kriittisen infrastruktuurin suojaamista tulisi tarkastella kokonaisvaltaisesti ja siinä tulisi huomioida myös kyber- ja hybridiulottuvuudet. Suomi suhtautuu myönteisesti kriittisiä infrastruktuureja koskeviin stressitesteihin, mutta korostaa, että itse testien suorittamisen tulisi olla kansallisessa toimivallassa, perustuen kuitenkin yhteisiin komission laatimiin kriteereihin.

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n digitaalinen toimintavarmuus katsotaan osaksi taloudellista turvallisuutta. ICT-toimitusketjujen resilienssin ja viestintäverkkojen turvallisuuden vahvistaminen ovat keskeinen osa EU:n taloudellista turvallisuutta.

Suomi suhtautuu myönteisesti siihen, että kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa säätelevän asetuksen mahdollistamia toimia tehostetaan ja sektorin tiedonvaihtoa syvennetään. Uusien teknologioiden tuomat haasteet tulee huomioida vientivalvonnassa, jotta ehkäistään niiden ei-toivottu käyttö. Mahdolliset toimet tulee myös koordinoita EU:n ulkopuolisten saman mielisten maiden kanssa niiden kattavuuden lisäämiseksi. Yritysten kilpailukykyä ja tasapuolisia toimintaedellytyksiä on tuettava.

Suomi korostaa, että ulospäinsuuntautuvien investointien osalta tarvitaan huolellista tilannearviointia ja riskianalyysia, ottaen huomioon pääoman vapaan liikkuvuuden periaatteen ja mahdollisten aloitteiden vaikutukset avoimen investointiympäristön säilyttämiselle kansainvälisesti. On oltava selvää, mitkä ovat turvallisuusriskit, joihin ratkaisuja haetaan ja mitkä ovat oikeat välineet tavoitteiden saavuttamiseksi. Ensisijaisen tärkeää on välttää vahingoittamasta aiheettomasti EU:n yritysten toimintaa ja laajemmin teknologia-alan kauppaa ja sitä kautta EU:n taloudellista vaurautta ja teknologista kehitystä.

Suomi katsoo, että EU:n ulkomaisten suorien sijoitusten seuranta-asetuksen kehittäminen käynnissä olevan arvioinnin perusteella on lähtökohtaisesti kannatettavaa.

EU:n kumppanuudet ja yhteistyö muiden kanssa taloudellisen turvallisuuden edistämiseksi

Kumppanuudet ja yhteistyö kolmansien maiden kanssa vahvistavat EU:n taloudellista turvallisuutta. Suomi pitää tärkeänä, että EU kehittää taloudellisen turvallisuuden strategiaansa omista lähtökohdistaan, eurooppalaisia kyvykkyyksiä kehittäen ja EU:n globaalista markkina-asemasta huolehtien, mutta yhteistyössä erityisesti Yhdysvaltojen ja muiden samanmielisten kumppanimaiden kanssa näiden mahdolliset erilaiset painotukset tiedostaen. Suomelle on tärkeää, että EU säilyy kiinnostavana yhteistyökumppanina suurille nouseville talouksille ja muille kolmansille maille.

EU:n Global Gateway –strategiaa tulee hyödyntää yhteistyön kehittämiseksi ja hankintaketjujen monipuolistamiseksi.

Suomi katsoo, että taloudelliseen turvallisuuteen liittyvien eri aloitteiden ja strategioiden keskinäinen koherenssi on huomioitava ja niiden johdonmukainen ja tasapainoinen kokonaisuus on varmistettava, mukaan lukien kumppanuuksissa kolmansien maiden kanssa.

Pääasiallinen sisältö

Yleisesti

Komission tiedonannon tavoitteena on EU:n kokonaisvaltaisemman lähestymistavan määrittäminen EU:n taloudelliseen turvallisuuteen ja siihen liittyvien riskien hallintaan. Komissio pyrkii myös tunnistamaan puutteita EU:n nykyisestä työkaluvalikoimasta.

Vaikka taloudellisella turvallisuudella ei ole yleisesti sovittua globaalia määritelmää, tiedonannossa lähtökohtana on, että strategian tavoitteena on hallita ja vähentää kriittisiä taloudellisista riippuvuuksista aiheutuvia riskejä, jotka aiheutuvat valtioiden tai valtion kontrolloimien tahojen toimista. Taloudellisen turvallisuuden kehittämisessä kyse on riskien tunnistamisesta ja niiden vähentämisestä, samalla säilyttäen avoimen maailmantalouden hyödyt, joiden varaan myös EU:n taloudellinen turvallisuus ja menestys rakentuvat.

Taloudellisen turvallisuuden kehittämisellä ja EU:n avoimen strategisen autonomian kehittämisellä on yhtymäkohtia toisiinsa. Strategisen autonomian termillä ei ole vakiintunutta määritelmää, mutta yleensä sillä tarkoitetaan EU:n valmiutta toimia itsenäisesti strategisesti tärkeillä politiikka-aloilla ja puolustaa omia etujaan, sekä pyrkimystä irtautua vahingollisista riippuvuussuhteista.

EU:n taloudellinen turvallisuus rakentuu EU:n yhtenäiselle lähestymistavalle ja toimivien sisämarkkinoiden ja avoimen kaupan merkitykselle taloudellisen kasvun moottorina. EU:n taloudellinen turvallisuus nojaa EU:n kykyyn syventää ja laajentaa yhteistyötä luotettavien kumppaneiden kanssa identifioidujen riskien vähentämiseksi ja välttämiseksi. EU laajentaa eri tavoin kahdenvälisiä ja useanvälistä yhteistyövälineitä, nk. geopolittista työkalupakkia, taloudellisen turvallisuuden vahvistamiseksi. Monenkeskisen sääntöpohjaisen järjestelmän, erityisesti Maailmankauppajärjestö WTO:n, tukeminen ja uudistaminen on EU:n yksi geopolittista intresseistä, joka suojaa protektionismilta.

Taloudellisen turvallisuuden tiedonannon lähestymistapa on maaneutraali, mutta EU:n toimintatavoilla on vaikutuksia myös EU:n kolmasmaasuhteisiin.

EU:n taloudellisen turvallisuuden ajattelussa on kolme prioriteettia:

- 1) EU:n oman kilpailukyvyyn edistäminen omaa kriisivarautumista vahvistamalla ja innovaatioiden ja teollisuuden kyvykkyyksiä kehittämällä;
- 2) Suojautuminen havaituilta taloudellisen turvallisuuden riskeiltä EU:n olemassa olevaa työkaluvalikoimaa hyödyntämällä. Olemassa olevien välineiden rinnalle voi olla tarvetta kehittää myös uusia työkaluja;
- 3) Kumppanuuksien kehittäminen ja yhteistyön tekeminen muiden kanssa taloudellisen turvallisuuden edistämiseksi.

Strategian toimia ohjaavana periaatteena on toimenpiteiden oikeasuhtaisuus ja oikea kohdentaminen suhteessa riskeihin.

Tiedonanto rakentuu EU:n jo käynnissä olevalle kriisivarautumisen ja riippuvuuksien tarkastelun työlle, jossa sisäisiä ja ulkoisia politiikkatoimia katsotaan yhtenä kokonaisuutena. Yksityisen sektorin rooli yhteistyökumppanina on tärkeä.

Tarve tunnistaa taloudellisen turvallisuuden riskit

Tiedonanto korostaa tarvetta yhteiselle riskien tunnistamiselle ja riskien analysoinnille.

Komissio on tunnistanut neljä laajaa riskikategoriaa:

- Hankintaketjujen kriisinkestävyyteen kohdistuvat riskit, ml. energiaturvallisuus, jossa on kysymys tuotteiden ja komponenttien saatavuuteen ja hintaan kohdistuvista riskeistä EU-alueella;
- fyysiseen ja digitaaliseen kriittiseen infrastruktuurin turvallisuuteen liittyvät riskit, jossa on kyse turvallisten ja luotettavien palveluiden tarjoamiseen liittyvistä häiriöistä EU-alueella;
- teknologian turvallisuuteen ja teknologian vuotamiseen liittyvät riskit, jolla tarkoitetaan EU:n teknologiseen edistykseen, teknologiseen kilpailukykyyn ja edistyksellisimpään teknologiaan liittyvistä riskeistä, erityisesti kaksikäyttöteknologiaan liittyvistä riskeistä; ja

- kauppapolitiikan välineellistämiseen tai taloudelliseen pakottamiseen liittyvät riskit, millä tarkoitetaan kolmansien maiden pyrkimyksiä vaikuttaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden politiikkaan kauppaan tai investointeihin kohdistuvien toimien kautta.

Komissio tulee ehdottamaan EU:n taloudellisen turvallisuuden riskien tunnistamista ja arvioimista yhdessä jäsenvaltioiden kanssa ja yksityisen sektorin sidosryhmien syötteitä kooten. Geopoliittinen konteksti otettaisiin huomioon. Neuvosto tulisi tarkastelemaan riskiarvioinnin yleistä etenemistä näillä neljällä osa-alueella kuuden kuukauden välein, ja raportoi vuosittain Eurooppa-neuvostolle.

EU:n lähestymistapa taloudelliseen turvallisuuteen

EU:n taloudellisen turvallisuuden riskien hallinta pohjautuu EU:n omien vahvuuksien edistämiseen, olemassa olevien ja tarvittaessa uusientyökalujen käyttöönotolle ja kumppanuuksien ja yhteistyön hyödyntämiseen. EU:n avoimuus ja sisämarkkinoiden merkitys ovat keskeisiä EU:n taloudelliselle vauraudelle, innovaatioille ja kriisinkestävyydelle ja tasaveroisten toimintaedellytysten turvaamiselle. Myös EU:n teollisuusstrategiassa kiinnitetään huomiota kriisinkestävyyden vahvistamiseen. Aloitteet, joiden avulla EU pyrkii edistämään vihreää ja digitaalista siirtymää, ja hankintaketjujen turvaamista ja raaka-aineiden saatavuutta tukevat nekin osaltaan EU:n taloudellista turvallisuutta ja kriisinkestävyyttä.

Komission mukaan EU:n teknologisen johtoaseman ja kilpailukyvyn turvaaminen vaativat lisää investointeja, ja siksi komissio ehdottaa uutta Euroopan Strategisten Teknologien Alustaa (STEP, *Strategic Technologies for Europe Platform*) koskevaa asetusta.

EU:lla on jo käytössään välineitä, jotka osaltaan tukevat EU:n taloudellista turvallisuutta ja riskien hallintaa, kuten suorien ulkomaisten investointien tarkastelumekanismi ja taloudellisen pakottamisen vastainen väline.

Eurooppalainen tutkimus- ja innovaatio pohjautuu avoimuudelle ja kansainväliselle yhteistyölle. Jo olemassa olevan riskitietoisuuden lisäämistyön ja kriisinkestävyyden kehittämisen lisäksi komissio aikoo ehdottaa lisätoimenpiteitä tutkimustyötä koskevan turvallisuuden parantamiseksi.

Tiedonanto huomioi standardien merkityksen pehmeän vaikutusvallan välineenä, ja korostaa tarvetta sille, että EU kykenee luomaan kansainvälisiä standardeja arvojen ja intressiensä mukaisesti. Kansainväliset standardit ja osallistuminen niiden kehittämiseen on olennaisen tärkeää EU:n kilpailukyvyn ja taloudellisen turvallisuuden kannalta.

EU on viime vuosina panostanut kriittisen infrastruktuurin, kyberturvallisuuden ja 5G verkkojen turvallisuuden kehittämiseen. Komissio katsoo, että olemassa olevia välineitä tulisi käyttää tarpeen vaatiessa entistä ripeämmin.

Tiedonannon mukaan kaksikäyttötutustuotteiden vientivalvonnassa EU-tason koordinaatiota tarvitaan entistä enemmän riskien hallitsemiseksi, huomioiden kuitenkin jäsenvaltioiden toimivalta. Jäsenvaltioiden kansalliset valvontatoimet ja mahdolliset toisistaan poikkeavat käytännöt vaarantaisivat komission näkemyksen mukaan sisämarkkinoiden toiminnan ja heikentäisivät EU:n taloudellista turvallisuutta. Olemassa olevan kaksikäyttötutustuotteiden vientivalvontaa koskevan asetuksen toimeenpano on keskeistä. Tämän lisäksi komissio tulee arvioimaan nykyisen järjestelmän tarkoituksenmukaisuutta vastata nykyisessä nopeasti muuttuvassa teknologia- ja turvallisuusympäristössä, ja tulee tekemään asiasta myöhemmin esityksen, toimivaltajakoa kunnioittaen.

Kaksikäyttötutustuotteiden vientivalvonta pyrkii takaamaan sen, että tuotteet, joilla on sekä sotilaallinen että siviilikäyttö eivät päädy ei-toivottuun käyttöön EU:n ulkopuolelle suuntautuvan viennin yhteydessä ja mahdollistamaan sensitiivisten tuotteiden kauppa ja siirrot. Toimilla pyritään varsinkin estämään joukkotuhoukseiden leviäminen ja ihmisoikeusrikkomukset. Vientilupapäätökset ovat jäsenmaiden toimivaltaan kuuluvia päätöksiä, joita säätelee EU-asetus 2021/821 ja jonka toimeenpanoa komission koordinoi.

Valvotuista kaksikäyttötuotteista on pääsääntöisesti sovittu kansainvälisissä vientivalvontajärjestelyissä, joiden työhön osallistuu laaja määrä näiden tuotteiden tuottajamaita. Nykytilanteessa uusien tuotteiden asettaminen valvontaan vientivalvontajärjestelyissä on vaikeaa. Tämä luo haasteen varsinkin uusien nousevien teknologioiden osalta. Valvontalistojen päivittäminen on osaltaan keskeinen väline estämään teknologian turvallisuuteen ja teknologian vuotamiseen liittyviä riskejä ja tukee toimia, joilla pyritään estämään pakotteiden kiertäminen.

Komissio tutkii yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ulospäin suuntautuvista investoinneista aiheutuvia mahdollisia turvallisuusriskejä. Taustalla on tavoite estää tiettyjen edistyneiden teknologioiden päätyminen EU-yrityksiltä kansainvälisen turvallisuuden kannalta ei-toivotuille tahoille. Työtä varten perustetaan erityisasiantuntijaryhmä. Komissio konsultoi myös yrityksiä ja tarvittaessa muita sidosryhmiä ja kumppanimaita. Komissio tarkastelee tehtyjen selvitysten pohjalta tarvetta puuttua mahdollisiin turvallisuusriskeihin, ja tekee aloitteen mahdollisista toimista vuoden loppuun mennessä. Mikäli kyseessä olisi ulospäin suuntautuvien sijoitusten seurantaan soveltuvan instrumentin luominen olisi se uusi avaus. Jäsenmailla ei ole tarkoitukseen soveltuvaa lainsäädäntöä. Mahdollisiin aloitteisiin saattaisi liittyä myös oikeudellisia kysymyksiä, turvallisuusperusteisten toimien kuullessa jäsenvaltioiden kansalliseen toimivaltaan.

Sisäänpäin suuntautuvien investointien osalta komissio on aloittamassa EU:n suorien ulkomaisten sijoitusten seurantaan koskevan asetuksen arviointia. Komission arvioinnin on tarkoitus valmistua 12.10.2023.

Yhteistyö muiden kumppanien kanssa keskeinen osa EU:n lähestymistapaa

Strategian mukaan EU ei voi saavuttaa taloudellista turvallisuutta yksin tai yksipuolisin toimin, vaan tarvitaan yhteistyötä. Globaalin talouden yhteydet säilyvät ja EU:n toimien tehokkuus vaatii yhteistyötä ja koordinaatiota muiden kanssa. Läpinäkyvyyden ja yhteistyön merkitys korostuu etenkin siinä, ettei taloudellisen turvallisuuden toimilla aiheuteta epätoivottuja vaikutuksia kolmansiin maihin, etenkin heikoimmassa asemassa oleviin. Tuotantoketjujen riskien hallinta ja häiriöiden lieventäminen vaativat tuotantoketjujen monipuolistamista ja vienti- ja tuontimarkkinoiden saavutettavuutta. Lisäksi EU:n kriittisiin riippuvuuksiin kohdistuvat haavoittuvuudet ovat usein samankaltaisia lähimpien kumppanien kanssa ja useimmat valtiot ovat mahdollisesti alttiita taloudelliselle pakottamiselle. Tästä johtuen EU:n tulisi tavoitella joustavaa yhteistyötä mahdollisimman laajasti eri kumppaneiden kanssa.

Kumppaneista, joiden kanssa tehdään jo yhteistyötä, mainitaan muun muassa Yhdysvallat, Intia, Japani ja G7-maat. Taloudellisen turvallisuuden haasteisiin vastaamiseksi on tärkeää olla käytössä mahdollisimman laaja geotaloudellinen työkalulaatikko, joka kattaa laajasti erilaisia sopimuksia ja yhteistyömuotoja, muun muassa vapaakauppasopimukset, digitaaliset kumppanuudet, vihreät kumppanuudet, raaka-ainekumppanuudet ja Raaka-aineklubin sekä yhteistyön EU:n lähialueiden kanssa. Näitä muokataan taloudellisen turvallisuuden vahvistamiseksi.

Globaalilla tasolla monenkeskinen yhteistyö ja sääntöpohjainen järjestelmä luovat pohjan EU:n ja myös kaikkien muiden kansainvälisen yhteisön jäsenten taloudelliselle turvallisuudelle. Sen kautta rakentuvaa ennakoitavuutta ja vakautta tarvitaan myös strategisen suurvaltakilpailun aikakaudella. Sääntöpohjainen, avoin maailmantalous auttaa ehkäisemään taloudellista eriytymistä ja protektionismia. Maailmankauppajärjestö WTO:n tukeminen ja sen uudistamisen edistäminen ovat siten EU:lle tärkeää.

Tiedonannossa todetaan, että EU:n taloudellinen turvallisuus on riippuvaista EU:n kyvystä syventää ja ylläpitää yhteistyötä ja kumppanuuksia. EU:lla on entistä laajempi valikoima kahdenvälisiä ja usean-keskisiä yhteistyövälineitä. EU:n laajan kauppasopimusverkoston toimeenpanoon tullaan kiinnittämään huomiota ja kauppasopimusten verkostoa pyritään laajentamaan. Kauppasopimusten avulla voidaan omalta osaltaan auttaa yrityksiä hallinnoimaan riskejään ja monipuolistamaan hankintaketjujaan sekä avaamaan uusia vientimarkkinoita. Yhteistyö taloudellisessa turvallisuudessa näkyy mm. Yhdysvaltojen kanssa tehtävässä talous- ja teknologianeuvostojen työssä. Talous- ja teknologianeuvosto on perustettu myös Intian kanssa.

G7-maiden ryhmä on EU:lle hyödyllinen useankeskinen yhteistyökanava. EU panostaa myös kumppanuuksien kehittämiseen kehittyvien maiden kanssa, erityisesti huomioiden globaalien arvoketjujen kannalta tärkeät maat, niin että yhteistyö hyödyttää Euroopan lisäksi myös paikallisia talouksia. EU:n omat kumppanuuksien kehittämistä ulkosuhderahoituksen tuella rakentavat välineet, kuten Global Gateway –strategia ja Globaali infrastruktuurikumppanuus, edistävät taloudellisen turvallisuuden kehittymistä niin EU:n kuin kumppanimaiden kannalta ja auttavat tiivistämään taloudellisia yhteyksiä ja kumppanimaiden integraatiota globaaliin talouteen sekä kestävän kehityksen tavoitteita. Lisäksi EU vahvistaa yhteistyötä kiinnostavien kumppaneiden kanssa mm. kriittisten raaka-aineiden osalta.

Komission tiedonannossa esittämät jatkotoimenpiteet

- riskien arviointikehikon luominen jäsenvaltioiden kanssa, osana tätä taloudelliselle turvallisuudelle kriittisten teknologioiden listaaminen;
- dialogin käyminen yksityisen sektorin kanssa taloudellisesta turvallisuudesta ja riskien hallinnasta;
- EU:n strategisten teknologioiden alustan luominen osana MFF-väliarviota;
- Ulkomaisten investointien tarkastelumekanismeja koskevan asetuksen arvioiminen;
- tutkii mahdollisuutta uudelle rahoitusinstrumentille kaksikäyttötuotteiden tutkimukseen ja kehitykseen;
- EU:n kaksikäyttötuotteita koskevan vientivalvonta-asetuksen täysimääräinen toimeenpano, ja komissio tekee esityksen sen vaikuttavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi;
- komissio tekee ehdotuksen ulospäin suuntautuvien investointien osalta taloudellisen turvallisuuden riskeihin vastaamiseksi;
- tutkimuksen turvallisuuteen panostaminen olemassa olevia työkaluja entistä paremmin hyödyntäen;
- YUTP-työkalujen hyödyntämismahdollisuuksien tutkiminen;
- EU:n taloudelliseen turvallisuuteen liittyvien uhkien havainnointiin panostaminen
- taloudellisen turvallisuuden integroiminen osaksi EU:n ulkosuhteita ja yhteistyön tiivistäminen kolmansien maiden kanssa taloudelliseen turvallisuuteen liittyen.

Tiedonanto korostaa EU-tason yhtenäisyyden merkitystä, yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa ja olemassa olevien työkalujen jämäkkää käyttöä silloin kun sille on tarvetta ja vahvaa toimeenpanoa. Yhteistyön ja koordinaation merkitys korostuu vielä tiedonannon lopussa, jossa todetaan, että jäsenvaltioiden taloudellinen turvallisuus nähdään kytkeytyvän paitsi muihin jäsenvaltioihin, sisämarkkinoiden toimivuuteen, EU:n kauppapolitiikan periaatteille ja koko EU:n turvallisuusintresseihin.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunnan kokous 28.6.2023

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

JOIN (2023) 20 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Elina Poikonen UM/EUR-20 +358 50 470 7229

Mika Kukkonen UM/EUR-20

Johanna Salovaara-Dean UM/KPO-40

Anna Koikkalainen UM/KPO-10

Johanna Ala-Nikkola UM/KPO-10

Jukka Nikulainen, UM/KPO-20

Petri Kuurma, UM/KPO-20

Kristiina Kauppinen UM/KPO-10

Marja Kuosmanen /UM ASA

Lotta Nymann-Lindegren VNK / VNEUS

Marko Mäntylä VNK/ VNEUS

Paula Laine-Nordström VNK / VNEUS

Ville Korhonen VNK / VNEUS

Anna Kemppe VNK / VNEUS

Lasse Puroma TEM

Kaisa Kopra/ LVM

Meiju Keksi/PLM

Pirjo Wuorimaa/ VM

Johanna Hulkko/OKM

Henna Haapala/YM

VAHVA-tunnus
EU/868/2023

Liitteet -

Viite -